

Fakta om ordforråd

Ordforråd omhandler de ord og vendinger, som barnet forstår, hvilket betegnes som barnets receptive eller passive ordforråd. Ordforråd handler også om de ord og vendinger, som barnet kender og bruger, hvilket betegnes som barnets produktive eller aktive ordforråd.

I begyndelsen taler det lille barn om her-og-nu-situationer, men når barnet bliver lidt ældre, begynder det at udvikle et mere situationsuafhængigt sprog. Barnet taler nu om det, der skete i går, eller det der skal ske i morgen. Beskrivelserne bliver også mere detaljeret. Barnet anvender tillægsord som stor, lille, farlig ligesom farverne indgår.

Ordforråd - semantik

Tilegnelsen af ord og begreber er central for barnets generelle sprogtilegnelse. Når barnet siger de første ord, er det resultatet af en lang proces, som faktisk startede allerede før barnet blev født. Ordforråd har at gøre med ords indholdsmæssige betydning. Om et ord er ental eller flertal, i nutid eller datid osv. spiller også ind på et ords betydning. Til ordforrådet hører derfor også grammatiske regler.

I begyndelsen af børnehvealderen kan mange børn endnu ikke producere lange ord. De laver derfor typisk reduceringer, som når elefant bliver til 'fant. Når et barns ordforråd skal vurderes, betyder det imidlertid ikke noget, hvordan barnet udtaler ordene.

Børnehavens dagsrytme giver mulighed for at skabe et genkendeligt og forudsigeligt miljø, som betyder, at børnene får en fast platform for udvikling. Børnene får overskud til at være nysgerrige og eksperimenterende – også når det gælder sproget.

Forudsigeligheden er desuden med til at sikre, at børnene lettere fanger betydningen og dermed forståelsen af ord.

”Så kom den onde federen, federen”

Børns ordforråd er et produkt af egne primære erfaringer og af sekundære erfaringer, som er de informationer børn får, når de tilfældigt overhearer andre menneskers samtale, forklaringer på TV osv.

Småbørn får ofte et ord eller en vending galt i halsen, fordi de endnu har begrænsede erfaringer. Dette giver ofte anledning til morsomheder, som når børnene synger om den onde fe, der uinviteret kom ind til festen for Tornerose.

Børns ordforråd og begreber bevæger sig fra strengt private erfaringer til de mere generelle: ikke alle bedstemødre har gråt hår og kan tage tænderne ud; nogle har hennafarvet hår og går til pilates. Børn danner således med erfaringer og modenhed ”et prototype - bedstemor-begreb”.

Den vigtigste faktor, når det gælder udviklingen af et differentieret ordforråd, er nærværende voksne, der handler aktivt sammen med børnene, og som sætter ord på handlingerne og udfordrer børnenes nysgerrighed og spørgelyst.

Undersøgelser viser, at dialogisk oplæsning er en metode, der i høj grad medvirker til, at børn udvikler et godt ordforråd – se planche om dialogisk oplæsning.